

Fietscultuur Bergeijk, visie en ambitie

De gemeenteraad van Bergeijk, overwegende het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20 augustus 2024, overwegende het advies van de commissie GZ d.d. 05 september 2024, gelet op de Regionale Mobiliteitsvisie MRE 2040, door uw gemeenteraad vastgesteld op 2 juli 2024 en de Gemeentelijke Visie Mobiliteit, door uw gemeenteraad vastgesteld op 29 september 2022.

Besluit:

1. In te stemmen met het communicatief laden en uitdragen van de 'Fietscultuur Bergeijk'.
2. De 'fiets als norm' te bepalen voor de kort en middellange afstand.
3. In 2025 een keuze te maken in de omvang van de structurele investering om deze cultuurverandering te bewerkstelligen.

Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking.

Fietscultuur Bergeijk, visie en ambitie

Inleiding

De gemeente Bergeijk en de Brainport-regio zijn volop in ontwikkeling met grote economische groei en bijbehorende verstedelijking en bouwopgaven. Deze groei brengt een toename van werkgelegenheid, werknemers en inwoners met zich mee, wat de mobiliteit in de regio en gemeente Bergeijk onder druk zet. Dit vraagt om een mobiliteitstransitie, waarbij de fiets een belangrijke rol speelt. Als gemeente hebben we het meest invloed op de fiets als vervoersmiddel. Door hier structurele aandacht aan te geven, dragen we maximaal bij aan de mobiliteitstransitie. binnen de mogelijkheden die we hebben.

Visie

Toekomstvisie Brainportregio Eindhoven

In de Regionale Mobiliteitsvisie MRE 2040 hebben de 21 gemeenten van de MRE hun visie vastgelegd. De huidige mobiliteitssystemen kunnen de groei niet opvangen. De ruimte voor auto's is beperkt vanwege ruimte, klimaat en duurzaamheid. Toekomstige verplaatsingen moeten duurzamer worden om de regio leefbaar en gezond te houden. Alternatieven gaan uit van het STOMP-principe: Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility as a service en Privé-auto). Openbaar vervoer, deelmobiliteit en vooral de fiets moeten worden opgeschaald. Dit vereist een mobiliteitstransitie.

Brede Welvaart staat centraal in de regionale ontwikkeling, wat betekent dat het welzijn van mensen in de breedste zin van het woord wordt bevorderd. Dit omvat:

- Toegankelijkheid voor iedereen van dagelijkse voorzieningen werkplekken en sociale netwerken.
- Beperking van de negatieve impact van mobiliteit op de leefomgeving, veiligheid en gezondheid, zoals klimaatneutraliteit, emissiereductie en verkeersveiligheid.

Vier dimensies van brede welvaart in relatie tot mobiliteit, Bron: Mobiliteitsvisie MRE 2040

Toekomstvisie De Kempen

De schaa sprong raakt ook de vier Kempengemeenten, die in hun Ontwikkelstrategie De Kempen 2024-2040 een voorkeurscenario hebben opgesteld voor wonen, werken, bereikbaarheid, voorzieningen, welzijn, samenleving en natuur & klimaat. Ook hier staan mobiliteitstransitie en brede welvaart centraal. De focus ligt op (H)OV, mobiliteitshubs, deelvervoer en de fiets.

De “Kempische Mobiliteitsstrategie” richt zich op het verbeteren van het woon-, leef- en vestigingsklimaat door goede bereikbaarheid en het beperken van verkeersoverlast. Met een adaptieve strategie wordt ingezet op een nieuw mobiliteitssysteem voor De Kempen.

Ambitie gemeente Bergeijk

Gemeente Bergeijk heeft een Gemeentelijke Visie Mobiliteit, waarin de fiets een cruciale rol speelt als alternatief voor de auto op korte en middellange afstanden. De gemeente investeert al jaren in fietspaden en snelfietspaden tussen de kernen en naar omliggende gemeenten. Fietsmobiliteit draagt bij aan duurzaamheid, leefomgeving, verkeersveiligheid en gezondheid. Een groene en gezonde leefomgeving is een speerpunt in Bergeijk.

Van fietsambitie naar fietscultuur

De fietsambitie richt zich op fysieke voorzieningen zoals (snel)fietspaden. Veel nieuwe verbindingen zijn gerealiseerd en bestaande fietspaden zijn verbeterd. Om de fiets het vanzelfsprekendste vervoersmiddel te maken, is een cultuur- en gedragsverandering nodig. De voordelen op het gebied van brede welvaart worden volledig benut wanneer fietsen de norm wordt:

- Duurzaamheid: beperkte footprint en CO2-reductie
- Gezondheid: beweging in de buitenlucht
- Luchtkwaliteit: emissiereductie
- Veiligheid: verkeers- en sociale veiligheid
- Bereikbaarheid: toegankelijkheid van voorzieningen voor iedereen
- Welzijn: fietsen in het groen
- Economie: aantrekkelijk fietsnetwerk voor woon-werkverkeer en toeristen

Ambitie

Toekomstbeeld

Bergeijk biedt een groene en gezonde leefomgeving aan alle inwoners. De openbare ruimte is voor iedereen toegankelijk, waardoor iedereen kan deelnemen aan de samenleving. De fietscultuur speelt hierbij een centrale rol waardoor iedereen gemotiveerd wordt om veilig gebruik te maken van de fiets. Dit draagt bij aan gezondheid, welzijn en vitaliteit.

Ambitie Fietscultuur Bergeijk

We streven naar duurzaam en bewust reisgedrag onder onze inwoners, waarbij de fiets het eerste vervoersmiddel is voor korte en middellange afstanden. We investeren in veilige en comfortabele fietsinfrastructuur en in bewustwording en gedragsverandering.

- **Bewustwording**
Inwoners en bezoekers zijn zich bewust van het belang van de fiets. Door het hele jaar door aandacht te besteden aan Fietscultuur Bergeijk, van geboorte tot senioren, creëren we een cultuur waarin de fiets vanzelfsprekend de eerste keuze is als vervoersmiddel voor korte en middellange afstanden. Fietsen wordt het hele jaar door positief onder de aandacht gebracht met activiteiten en evenementen voor iedereen. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld als werkgever.
- **Gedragsverandering**
Veilig fietsgedrag is essentieel om het fietsgebruik te stimuleren en vergroten. In samenwerking met (huidige) partnerorganisaties bevorderen we veilig fietsgebruik. We bieden fietsvaardigheidstrainingen en verkeerseducatie aan, inclusief het landelijke verkeersexamen op basisscholen.

Als gemeente Bergeijk spreken we de volgende ambitie uit:

- De fiets als norm voor de korte en middellange afstand.
- We streven naar een cultuur en gedragsverandering waarbij het voor alle inwoners en bezoekers van onze gemeente normaal is dat de fiets wordt gebruikt als belangrijkste vervoersmiddel voor de korte en middellange afstand.
- Structurele investering in gedragsverandering en fietsstimulering. Naast investeringen in fietsinfrastructuur investeren we als gemeente structureel aandacht aan het thema fiets. Hierbij denken we aan gedragsverandering in het kader van de mobiliteitstransitie en aan fietsstimulering om onze goede fietsinfrastructuur optimaal te benutten.

Bestaande fietscultuur

Groot Bergeijk en fietsen gaan al jarenlang samen hand in hand. Hoewel de auto op dit moment nog het eerste vervoersmiddel is voor middellange afstanden, staat Bergeijk wel bekend als fietsgemeente. Gemeente Bergeijk heeft een actief fietsleven met meerdere wielerverenigingen en een eigen fietscrossbaan in Luysggestel. Ook elke kern heeft haar eigen kermisronde waarin het wielrennen centraal staat.

Er zijn vele grote sporttalenten groot gebracht op het gebied van BMX, wielrennen en baanwielrennen, waaronder natuurlijk Harrie Lavreysen. Op het jaarlijkse Sport- en Cultuurgala van de gemeente Bergeijk zijn bijna jaarlijks wel 'fietsers' als prijswinnaar(s) te bewonderen. De fietssport zit daarmee al jarenlang bij de Bergeijkenaar in de genen.

Bergeijk is een toeristische gemeente met 1,2 miljoen toeristische overnachtingen per jaar. Ook voor toeristische fietsers is de gemeente aantrekkelijk met het mozaïeklandschap waar bossen, akkers, beekdalen en kleine kernen elkaar afwisselen. Het toeristische fietsnetwerk is uitgestrekt en wordt steeds aangevuld, recent met 'fietskronkels'. Er is aandacht voor verkeersveiligheid en bewustwording, met verkeerslessen en – examens op basisscholen, bewustwordingscampagnes als reflection day en scootmobiellessen voor ouderen. Fietsen zijn voor veel mensen beschikbaar, onder andere vanuit het repaircafé van het Aquinohuis.

Fietsen is verweven met het DNA van de 'Bergeijkse' mens. Met de Bergeijkse Fietscultuur willen we dat nog verder versterken.

Toekomstige fietscultuur

De Fietscultuur Bergeijk fungeert als een kapstok om bewustwording en gedragsverandering te bevorderen. Bestaande activiteiten en evenementen worden hieraan gekoppeld en verder uitgebreid. Fietsen wordt daarmee gepromoot als de eerste en veilige mobiliteitskeuze gedurende de hele levenscyclus van de mens. Van inwoners tot bezoekers reist iedereen gezond, veilig en duurzamer.

De fietscultuur richt zich niet alleen op mobiliteitstransitie, maar ook op een gezondere leefomgeving, meer bewegen, betere gezondheid, welzijn en duurzaamheid. De fietscultuur raakt daarmee alle programma's en thema's van gemeente Bergeijk.

Doelgroepen

We richten ons op:

- Baby's en peuters;
- Leerlingen basisonderwijs;
- Leerlingen voortgezet onderwijs;
- Studenten;
- Gezinnen;
- Senioren;
- Toeristen;
- Ondernemers en werkgevers;
- Mindervaliden;
- Gemeente Bergeijk als werkgever.

Programma Fietscultuur Bergeijk

Inleiding

Met het programma Fietscultuur Bergeijk creëren we een kapstok voor bestaande en nieuwe activiteiten op bewustwording en gedragsverandering van fietsgebruik. Door koppelkansen met andere thema's als toerisme, sport, educatie en sociaal domein, vergroten we het bereik van de Fietscultuur Bergeijk. Het programma kent zeven programmalijnen.

Programmalijn Fietsambitie

Focus op kwalitatief goede fietspaden tussen kernen, buurgemeenten, de regio en stedelijk gebied.

Belangrijke fietsverbindingen voor de komende jaren zijn:

- F67 De Kempenroute, fietsverbinding Bergeijk – Stedelijk gebied
- Fietsverbinding Walik – Steensel
- Fietsverbinding Borkelsedijk (Bergeijk – Borkel en Schaft)
- Fietsverbinding Kruisboomweg (Luyksgestel – Neerrijt)
- Fietsverbinding Kempervennen
- Fietsverbinding Witrijt

Met de programmalijn fietscultuur zorgen we ervoor dat ons fietsnetwerk optimaal is. Daarnaast bekijken we mogelijkheden om met infrastructuurregelingen zoals stallingsmogelijkheden en laadvoorzieningen voor fietsen de fietsfaciliteiten te verbeteren.

Programmalijn Fietsstimulering

We stimuleren het gebruik van de fiets en het goede fietsnetwerk door inwoners en toeristen. Dit wordt onder de aandacht gebracht met communicatie en stimuleringsacties bij nieuwe en vernieuwde verbindingen. We stimuleren inwoners, bedrijven en werknemers actief om de fiets te gebruiken. Denk aan:

- Werkgeversaangepak de Kempen

- E-bike probeeracties
- Fiets challenges
- Fiets naar je werk dag

Programmalijn Fiets- en Verkeerseducatie

Veilig fietsgedrag is essentieel als de fiets het eerste vervoermiddel is voor korte en middellange afstanden. We stimuleren verkeersveiligheid en verkeerseducatie voor jong en oud. Zoals we nu al doen met met Veilig Verkeer Nederland Groot Bergeijk.

- Brabants Veiligheid Label
- Landelijk verkeersexamen basisscholen
- Zichtbaarheidscampagnes op basisscholen
- Fietstrainingen voor ouderen
- Scootmobieltrainingen

Programmalijn Fiets Pro(e)motie

We richten ons op de mindset van onze inwoners en bezoekers door brede communicatie en aandacht voor de fiets. Fiets Pro(e)motie richt zich op promotie en de emotie. Denk aan:

- Communicatie en beeldmerk Fietscultuur Bergeijk;
- Aandacht voor fiets bij de geboorte van het kind.

Programmalijn Fietstoerisme

Toerisme is belangrijk voor gemeente Bergeijk. We werken intensief samen met Visit Brabant en Visit Bergeijk en benutten de koppelkansen om het thema Fiets te koppelen aan toeristische thema's.

Denk aan versterking en uitbreiding van :

- Toeristische fietsroutes;
- Project Fietskronkels.

Programmalijn Fietsevenementen

Bergeijk heeft een bloeiend verenigingsleven en actieve inwoners en ondernemers die tal van evenementen organiseren. We benutten de koppelkansen met deze activiteiten en evenementen. Hiermee blijft de fiets blijvend onder de aandacht en vergroten we het bereik bij inwoners en bezoekers. Bestaande of mogelijk nieuwe evenementen zijn:

- Wielerrondes kermis
- Dikke banden race bij de wielerronde
- Fietsvierdaagse

Programmalijn Goed werkgeverschap

Om inwoners en ondernemers succesvol te kunnen stimuleren, heeft gemeente Bergeijk een voorbeeld-functie als werkgever. We stimuleren het fietsgebruik onder het personeel en daarmee de gezondheid en vitaliteit van de eigen medewerkers.

Denk aan:

- Fietsenplan
- Dienstfietsen
- Fiets naar je werk dag

Uitvoering Fietscultuur

Uitwerken tot uitvoeringsprogramma 2025

Het programma wordt uitgewerkt tot een uitvoeringsprogramma voor 2025 met projecten op de 7 programmalijnen. Dit zijn zowel bestaande activiteiten die gekoppeld worden aan de Fietscultuur Bergeijk en nieuwe initiatieven.

Communicatie

Belangrijke actie voor 2025 is het opstellen van een communicatieplan voor Fietscultuur Bergeijk, inclusief een eigen beeldmerk. Dit communicatieplan omvat zowel een activiteitenkalender als inzicht in de 'brede kapstok' fietscultuur. Daarnaast willen we met onze partners al koppelkansen zoeken zodat we in 2025 al aandacht kunnen vestigen op de Bergeijkse Fietscultuur.

Middelen

- Voor het beeldmerk en de 'kapstok' Fietscultuur Bergeijk en nieuwe initiatieven is voor 2025 € 25.000 opgenomen in de perspectievennota.
- Voor Programmalijn Fiets- en verkeerseducatie is jaarlijks al circa € 45.000 opgenomen onder Taakveld 2 Verkeer en vervoer.
- Voor programmalijn Fietsambitie is de komende jaren gemiddeld 2,3 miljoen opgenomen voor nieuwe fietspaden en rehabilitatie van bestaande fietspaden.

In 2025 wordt een raadsvoorstel opgesteld voor de gemeenteraad over de breedte en reikwijdte van de ambitie op de fietscultuur. Ook wordt daarbij een voorstel gedaan voor structurele middelen. Bijvoorbeeld een percentage van de investeringen in fysieke voorzieningen (fietsambitie) te investeren in bewustwording en gedragsverandering in de fietscultuur.

Uitvoeringspartners

- Dorps- en kernraden;
- Veilig Verkeer Nederland Groot Bergeijk;
- De fietsersbond;
- Brainport Bereikbaar;
- Provincie Noord-Brabant;
- Visit Bergeijk;
- Visit Noord-Brabant;
- BVL-partners;
- Wielercomités gemeente Bergeijk.

In Bergeijk hebben we al veel fietspartners op het gebied van verkeersveiligheid, toerisme, mobiliteits transitie en evenementen. Zij zijn belangrijke partners voor het mee uitdragen en realiseren van de fietscultuur en het organiseren van activiteiten.

Zoals besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Bergeijk van 26 september 2024.

*De gemeenteraad,
Y.Y.E. van Bakel
Gemeentesecretaris
A. Callewaert-de Groot
Voorzitter*